

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! У зв'язку із закриттям кордонів через карантин газета тимчасово виходитиме виключно в електронному варіанті.

CHRISTLICHE STIMME • CHRISTIAN VOICE • LA VOIX CHRETIENNE

MÜNCHEN • B 20409

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

СЕРПЕНЬ • AUGUST 2020 • Nr. 15 (3043)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

КОЛИ ТЕМРЯВА СТАЄ СВІТЛОМ, А СВІТЛО – ТЕМРЯВОЮ

Воно холодне, але, коли торкається людини, їй стає радісно та легко. Інколи можна побачити на устах усопших ледь помітну, але промовисту, усмішку, яка невидимим світлом випромінює радість. Радість чого: смерті та забуття?! Напевно ні. Усміхнений усопший радше досвідчує іншу грань радості – ту, яку спізнали від доторку нетварного світла на Таворі апостоли Іван, Яків і Петро: «Господи, добре нам тут бути», – бо Царство Небесне на мить прийшло на землю й торкнулося їхнього лику та душ.

Тоді, на горі, темрява невідання стала світлішою від природного світла, а зрозумілі нашому розуму й осягнені людською логікою земні закони існування – темні-

шими від темряви ночі. А потім... а потім світло божественної енергії знову померкло для нашого зору, а природне світло світу стало нашими очима – чи ні?

Про історію становлення та дух празника розповідає фахівець кафедри богослов'я Українського католицького університету Петро Сабат, доктор літургійного богослов'я.

Підставою встановлення в Церкві свята Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа була подія появи Ісуса Христа у славі й об'явленні божества, яка відбулася напередодні Його страждань у Гетсиманському саду. Цю подію описують три євангелисти: Матей (17, 1–8), Марко (9, 2–8) та Лука (9, 28–36). Преображення почали святкувати в Єрусалимі у IV столітті, де Спаситель людства у присутності учнів Петра, Якова та Івана преобразився на вершині гори Тавор і наповнився нествореним Божим світлом, а біля Нього явилися старозавітні пророки Мойсей та Ілля й розмовляли з Ним про Його муки та смерть.

Продовження на 2 стор. ▾

◀ Ікона «Преображення Господнє». Дерево, олія, розмір 23x17 см, XIX ст., Подніпров'я [Звенигородщина]. Приватна колекція

XI

155-та РІЧНИЦЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

29 липня у 1865 році народився Андрей Шептицький (світське ім'я Роман Марія Александер Шептицький) – визначний український церковний, громадський і політичний діяч, граф.

Андрей Шептицький був митрополитом Української Греко-Католицької Церкви, яку він очолював майже 44 роки. Своєю багаторічною діяльністю митрополит завдав остаточного удару москвофільству в середовищі галицького духовенства, органічно пов'язав діяльність

◀ Малюнок Юрія Журавля

Греко-Католицької Церкви з українським національно-визвольним рухом першої половини ХХ ст.

Він є автором учення про історичну місію української Церкви у справі відновлення єдності східної та західної Церков. Крім того, Андрей Шептицький був ще й відомим меценатом: заснував національний музей

у Львові, земельний банк, народну українську лікарню (на той час єдину у Львові), греко-католицьку богословську академію у Львові (1928), що стала єдиним у Польщі українським вишем.

Був послідовним противником політичного терору. Його ще за життя називали «святцем зі Святоюрської гори».

Продовження на 4 стор. ▾

КОЛИ ТЕМРЯВА СТАЄ СВІТЛОМ, А СВІТЛО – ТЕМРЯВОЮ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

На думку святого Йоана Дамаскина, Ісус Христос узяв саме цих трьох, а не інших апостолів тому, що Петро, який прилюдно визнав Христове Божество, мав почути потвердження цього визнання і від Небесного Отця; Яків мав стати першим єпископом Єрусалиму і першим з апостолів віддати життя за Христа; Іван був улюбленим учнем Христа.

Свято Преображення Господа нашого Ісуса Христа, або, як його називають у народі, Преображення Господне, належить до великих церковних свят літургійного року Східної Церкви. Саме слово (з грец. метаморфозіс) означає переміну постаті, образу.

Це свято дуже цікаве в історії Церкви. Коли інші церковні свята в літургійному році, пов'язані з життям Ісуса Христа, святкують у порядку здійснення цих подій у Його земному житті, то Преобра-

ження не відповідає хронології. Ми мали би відзначати його перед Пасхою. Дата цього свята, на перший погляд, видається випадковою і пов'язаною із благословенням плодів у Храмі Господньому, але насправді там є глибокий богословський задум: Преображення Господне вказує на життя вічне, яке перебуває поза нашим історичним і циклічним часом. Ця подія говорить нам про царство слави, преображення світу. Свідчення апостола Петра: «Господи, добре нам тут бути», – вказує на Царство Боже, яке прийшло в силі на землю на мить. Петро прагнув утримати його, але Воно цьому світу не належить, тому й зникло, хоча й було в ньому. Тільки у другім приході Господа у славі Царство Боже прийде та існуватиме вічно, а на Таворі його чудесне видіння зникло й апостоли, сходячи з гори, відчували себе знову в неспівітленій владі князя світу цього – серед біснுவатих, хворих, маловірних.

Подія Преображення свідчить про славу майбутнього віку, яка відкриється у другім приході Христа. Вона пере-

буває в євангельській історії і земному служінні Господа Ісуса Христа не випадково. Тільки уважно прочитавши євангельську розповідь, переконаємося, що ця подія Його життя – грань, подібна до Богоявлення, яке продемонструвало зрілу волю Христа до служіння людям. Натомість Преображення виявляє зрілу волю до страждання, до входу в Єрусалим для хресної смерті. Сам Господь готує Своїх учнів до цього й одним із надзвичайних моментів підготовки було Преображення на горі Тавор. Ця подія відбулася, щоб апостоли зрозуміли страждання та смерть Ісуса. Ця подія – передсмак Воскресіння.

Преображення Господне подібне до Богоявлення – в цих двох подіях об'являється Пресвята Трійця. Хоча воно має більш богословське, ніж історичне значення в історії Спасіння. Преображення – дзеркало, в якому можна побачити містерію християнства у повноті: божественне життя Пресвятої Трійці.

Східна Церква, взявши до уваги глибокий богословський задум свята Пре-

ображення Господнього і думки святого отця Йоана Дамаскина й історика Євсевія, що воно відбулося за 40 днів до Христової смерті, тобто перед Воздвиженням Чесного і Животворящого Хреста, яке вшановує муки Господа і Його смерть, постановила відзначати Преображення в місяці серпні. До сьогодні як Східна (19 серпня), так і Західна (6 серпня) Церква святкують його дуже вчисто.

Прийнято вважати, що свято Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа зародилося в IV столітті й походить з Єрусалимської Церкви. У IV столітті матір цісаря Костянтина Великого свята Єлена навіть збудувала храм на горі Таворі в честь цієї події. У VII–VIII століттях з Єрусалиму свято поширюється на Захід. У 1457 році папа Каліст III поширює його на всю Католицьку Церкву та приписує відзначати його 6 серпня на знак перемоги над турками під Білгородом.

Первісно воно мало декілька назв й одна із них збереглася до сьогодні – Преображення Господа Бога

і Спаса нашого Ісуса Христа, яка є офіційною у Східній Церкві. Богослужбові тексти свята (стихири, канони, тропарі) уклали святий Йоан Дамаскин і Косма Маюмський у VIII столітті. Вони закликають нас вийти духом на гору Тавор, бути свідками переміни Ісуса Христа та прославити об'явлену єдиносущну Трійцю.

Оскільки свято Преображення припадає на час, коли дозрівають плоди землі, то від найдавніших часів у Східній Церкві того дня їх благословляють як подяку Богові за врожай. Цей звичай Церква перейняла зі Старого Завіту (Лев. 23, 10). Традицію благословляти первоплоди Апостольські правила приписують уже з кінця III століття. Оскільки в нас, в Україні, у цей час виноград ще не всюди дозріває, його було замінено іншими фруктами або, як ми спостерігаємо сьогодні, до нього додають ще якісь фрукти, наприклад, яблука, груші, сливи.

**Підготувала
Марія Всяка.
Подано за:
«Християнин і світ»**

XII

НА ЗАХОДІ НІМЕЧЧИНИ ВПЕРШЕ ВСТАНОВИЛИ ПАМ'ЯТНИК ЛЕНІНУ

В німецькому місті Гельзенкірхен з дозволу місцевої влади було встановлено перший у Західній Німеччині пам'ятник Леніну. Ініціатором його спорудження виступила Марксистсько-ленінська партія Німеччини. Дискусія про доцільність таких дій тривала не один місяць, але в підсумку місцева влада проголосувала схвально і пам'ятник вже встановлено.

Це знакова подія не лише для цього окремо взятого міста, але й для Німеччини загалом. Держава, яка десятки років була поділена, коли третину її земель окупували комуністи, так легко відступає перед червоними. Та найгірше, що це відбувається не просто в контексті історії, але й сучасної політики. Організатори встановлення монументу комуністичному вождеві прямо говорять про це як символічну перемогу для лівих цього століття.

«Час монументів расистам, антисемітам, фашистам, антикомуністам та

іншим реліктам минулого точно минув» – заявила Габі Фехтнер, яка очолює МЛПН. Після цього вона назвала лідера Жовтневого перевороту «мислителем всесвітньоісторичної ваги, що випередив свій час, раннім борцем за свободу та демократію».

Цією короткою реплікою так багато сказано про стан сучасного політичного дискурсу. Абсолютна більшість діячів минулого, що не симпатизували лівим чи просто жили в епоху, коли питання «класової боротьби» не піднімалося, визначаються расистами чи просто гно-

бителями. В цій парадигмі ряди фашистів поповнюються Вінстоном Черчилем та Шарлем де Голлем, які в роки Другої світової війни якраз боролися проти держав Вісі та зіграли чималу роль для відновлення своїх держав. А Ленін постає як «світоч прогресу» та «великий демократ». Щоправда, плоди його «демократії» попередні покоління чудово відчували як через абсолютно імперське захоплення інших народів, так і в ході комуністичних перетворень 1920-х.

На наших очах ціла цивілізація втрачає своє обличчя та здоровий глузд. Пам'ятники

Вашингтону, Черчиллю, Джефферсону руйнуються та псуються за так званий «расизм і токсичність», однак діяння справжніх злочинців, якими були комуністи, не визнаються об'єктивною причиною для за-судження дій таких постатей як Ленін, Мао, Троцький чи навіть Сталін.

Пам'ятники – це не лише кам'яні чи металеві статуї на вулицях і площах. В них

відображається культура, цінності та пріоритети того народу і тієї спільноти, яка їх споруджує. Світ поступово, але невпинно лівішає і це стає помітно в символах та атрибутиці боротьби. Червоні стяги все частіше майорять на заходах, присвячених нібито демократії, а свідомий антикомунізм стає ознакою правого радикалізму.

Продовження на 3 стор. ▼

НА ЗАХОДІ НІМЕЧЧИНИ ВПЕРШЕ ВСТАНОВИЛИ ПАМ'ЯТНИК ЛЕНІНУ

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Українці знають, що Ленін – це не та людина, чий пам'ятник має прикрашати міські площі. Одні це зрозуміли 1991-го, інші 2014, а хтось ніколи в цьому і не сумнівався. 100 років тому наші предки постраждали від червоної тоталітарної машини, породженої з божевільної ідеї боротьби класів, однак ця історія, їх страшний досвід ігнорується лівими на Заході і на Сході. А ми знаємо, що не засвоєні уроки історії мають здатність повторюватися.

Подано за: «Християни для України»

ХІ

ПАПА: «ХРИСТІЯНИНОВІ БЕЗ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ ЧОГОСЬ НЕ ВИСТАЧАЄ»

«Почуття гумору – це найлюдяніше наставлення, найближче до Божої благодаті», – стверджує Папа Франциск. Це ствердження знаходимо у першій частині книги «Бог є радість» авторства К'яри Аміранте, засновниці спільноти «Нові горизонти», що займається підтримкою тих, хто потрапив у тенета наркоманії, азартних ігор, проституції, хто став жертвою соціальної маргіналізації і відкинення власною родиною. Книга розповідає про візит Святішого Отця до цієї спільноти, який відбувся 24 вересня 2019 року у контексті відзначення її 25-річчя.

У вступній частині авторка ставить Папі три запитання про його спосіб розуміння та переживання радості. Святіший Отець розповідає, що протягом сорока років проказує молитву святого Томаса Мора про добрий настрій, і стверджує, що ця радість тісно пов'язана з почуттям внутрішнього миру, яке в особливий і постійний спосіб супроводить його від початку Петрового служіння. Як мир, так і радість є дарами Святого Духа, підтримують його також і серед найбільших труднощів. «Знати, що Святий Дух сильніший, є немовби мандрівкою із запасом кисню, коли тобі його бракує. Радість, – повторює він, – це дар, як і мир є даром».

За словами Папи, орієнтиром для того, щоб збагнути, чи прямуємо вірним шляхом, є «неспокій», роздуми під час щоденного іспиту сумління про те, «що діялося в моєму серці». Це допомагає відрізняти добрі тривоги від лихих. Радість є немовби світлом, лагідним і спокійним світлом, з яким почувашся добре, тоді як диявольське світло схоже до феєрверку, що є сильним спалахом, але потім зникає.

Виклик з'являється тоді, коли треба зберегти радість, переживаючи страждання або ж почуваячись виснаженими. Щодо цього Папа Франциск поділився молитвою, з якою звертається до Бога в таких обставинах: «Я не дам ради, Ти зроби це».

Підсумовуючи, він згадав про свого викладача, який радив студентам на хвилинку заглянути в дзеркало... «Коли я іноді це робив, – сказав Папа, – то через пів хвилини починав сміятися із себе самого... Сміятися із себе самого є дуже важливим!»

Новини Ватикану

У КИЄВІ З'ЯВИТЬСЯ ПРОВУЛОК ҐАРЕТА ДЖОНСА

Київрада ухвалила рішення щодо найменування та перейменування кількох вулиць та скверів. Зокрема, перейменовано вул. Димитрова на вулицю Никифора Дровняка – українського художника-примітивіста лемківського походження. Також присвоєно: новому провулку в Шевченківському районі – назву провулок Ґарета Джонса, видатного журналіста, який вперше у західній пресі заявив під власним іменем, що в Україні у 1932–1933 рр. відбувся Голодомор; безіменному провулку в Дарницькому районі – назву провулок Якова Щоголева, поета, популяризатора українського історичного минулого та культури на Слобожанщині; безіменній площі між вулицями Євгена Сверстюка та Раїси Окіпної у Дніпровському районі – назву площа Сергія Набоки, українського журналіста, правозахисника та дисидента, одного з родоначальників незалежних мас-медіа в Києві та Україні. Сквер на розі вулиць Зоологічної та Дегтярівської у Шевченківському районі отримав назву «Мюнхенський» на відзначення 30-річчя побратимських зв'язків Мюнхена і Києва. Київрада перейменувала також вулицю Російську в Дарницькому районі на вул. Юрія Литвинського. Литвинський – активний учасник Революції Гідності, воїн батальйону оперативного призначення «Донбас» Національної гвардії України, брав участь у визволенні Донбасу від російських військ. Загинув від кулі російського снайпера. (Українська правда; Радіо свобода)

У ЛЬВОВІ ВІДКРИЛИ МУРАЛ ПРИСВЯЧЕНИЙ МИТРОПОЛИТУ АНДРЕЮ

У Сихівському районі Львова на одному з житлових будинків на проспекті Червоної Калини відкрили величезний мурал, присвячений митрополиту Андрею Шептицькому. Урочисте відкриття присвячене 155-літтю від дня його народження. «Сьогодні, в день уродин Шептицького, за ініціативи управління культури міської ради, стараннями Святослава Владики та всієї команди художників Sacred Universe, які трудилися, ми отримали величний мурал не лише громади сихівчан, а всього Львова», – сказав о. Орест Фредина, парох парафії Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ. Це 4-й із 6 творів монументального мистецтва, які створюють на багатоповерхівках міста у межах проекту «Генії з мікрорайонів». І так само, як над попередніми, над муралом Шептицького працювала спільнота митців Sacred Universe. Шептицького зобразили у кількох іпостасях, щоб показати, наскільки багатогранним був цей чоловік. (Укрінформ)

«ПАПА ДЛЯ УКРАЇНИ»

Добігає до завершення проект «Папа для України», який розпочався 2016 року, залучивши 15 мільйонів євро, й залишивши за собою світлий слід милосердної любові, що не знає меж. При різних нагодах Папа Франциск присвячував свою увагу болючим подіям війни на сході України, привертаючи увагу світової спільноти до страждань місцевого люду. У квітні 2016 року Глава Католицької Церкви оголосив загальноєвропейську збірку для гуманітарних потреб України, зробивши до неї свій особистий значущий внесок. Плодом цього стала гуманітарна ініціатива «Папа для України», як конкретний знак любові й солідарності Святішого Отця до всіх потребувачих, постраждалих від війни. Про підсумки акції розповів єпископ-помічник Львівської архидієцезії лат. обряду Едуард Кава. «Можемо сказати, що допомогли в різних напрямках понад 980 тисячам людей. Лікарні, вбогі, багатодітні сім'ї, самотні, похилі віком, які все втратили, залишившись без їжі, одягу та опалення. Тепер перебуваємо на заключному етапі цього папського проекту.» (Новини Ватикану)

ПОБЛИЗУ ГОРИ ТАВОР ЗНАЙШЛИ СТІНИ ХРАМУ

За кілька кілометрів від гори Тавор ізраїльські археологи відшукали стіни храму, що нараховують 1300 років. Святиня розміром 12x36 м відкрита під час робіт, пов'язаних з облаштуванням ігрового майданчика для дітей у Кфар Кама. На відміну від більшості храмів, у цьому три апсиди (а не одна). Нава та переходи були вкриті мозаїками, до сьогодні збереглась кольорова оздоба з географічними зображеннями та червоними, блакитними і чорними квітами. Очевидно, храм був частиною великого монастирського комплексу. Поруч зі святинєю знаходилось кілька приміщень, від яких збереглися лише стіни. Фахівці звернули увагу, що вже у 1960-х рр. у Кфар Кама, де сьогодні мешкають переважно черкеси, розкопано храм. Це, ймовірно, був сільський храм, натомість зараз там відкрито монастир, що відноситься до того самого часу. Це нове відкриття підкреслює велике значення християнського села біля підніжжя Тавору. Гора Тавор (588 м) лежить між Назаретом та Тиверіадським озером у Галілеї та видима здалека. Згідно передання, це місце Преображення Господнього. Храм та монастир францисканців, що знаходяться на вершині гори, – найважливіші паломницькі та туристичні центри. (RISU)

США – Є РІШЕННЯ НАДАТИ УКРАЇНІ 16 ПАТРУЛЬНИХ КАТЕРІВ

Сполучені Штати Америки схвалили надання Україні 16 патрульних катерів Mark VI із супутнім обладнанням. Шість катерів уже готуються для України в рамках безпекової допомоги США за відповідними програмами. Решту катерів Україна зможе придбати у США за кошти оборонного бюджету. Mark VI – сучасні, швидкі та маневрені багатофункціональні судна, призначені для патрулювання прибережних морських територій. (Новинарня)

155-та РІЧНИЦЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Улюбленими словами Андрея Шептицького були:

«Живіть сумлінно, щодня ходіть до святого причастя, працюйте солідно у своєму покликанні й більш нічого: тим перевернете цілі держави...».

Впродовж усіх років, за будь-якої влади, митрополит Андрей Шептицький був беззаперечним духовним авторитетом як для простого люду, так і для інтелігенції. З ним мусили рахуватися представники кожної влади, що приходила до Галичини в буремній першій половині ХХ століття. Звісно, його намагалися залучити на свій бік, зробивши прибічником різних політичних доктрин – від більшовизму до нацизму, але марно: митрополит Андрей Шептицький був слугою лише Бога та своєї пастви.

За незговірливість і принциповість його всіляко очорнювали, вдавалися до різного роду маніпуляцій (у цьому теж можна побачити спорідненість двох тоталітарних режимів), намагаючись видати бажане за дійсне. Нацисти публікували від імені митрополита «лояльні» листи на підтримку гітлерівської Німеччини, а «другі совети», що змінили їх, намагалися зліпити з пастиря зловісний образ гітлерівського поспіаки.

Втім, арештувати й заслати до Сибіру не наважувалися, боячись народного

невдоволення, що поглибило б кризу в Західній Україні. Відомо, що у львівському КДБ був створений цілий відділ, який займався лише тим, аби оббрівати ім'я митрополита Андрея Шептицького.

Напередодні своєї смерті, 31 жовтня 1944 року, владика Андрей звернувся з останнім словом до найближчого оточення, передбачивши, що **«наша Церква буде знищена, розгромлена більшовиками. Але держіться, не відступайте від віри, від святої Католицької Церкви. Тяжкий досвід, який**

впаде на нашу Церкву, є хвилиною. Я виджу відродження нашої Церкви. Вона буде гарніша, величавіша від давньої та буде обіймати цілий наш народ».

Як відомо, радянський режим після смерті митрополита Андрея Шептицького взяв курс на повне знищення Греко-Католицької Церкви, але знищити її, попри тотальні репресії, не вдалося й не вдасться, як би цього хтось не прагнув, адже людська віра й надія – незнищенні.

Подано за: sheptytsky.com.ua

ХІ

ПЕРЕСЛІДУВАНІ ЗА ПРАВДУ

«Переслідувані за правду. Українські греко-католики за залізною завісою», – під таким заголовком у 2019 році Ватиканське видавництво опублікувало книгу про переслідування Української Греко-Католицької Церкви. Книжка, що висвітлює життя УГКЦ в умовах підпілля та розповідає про її мучеників, є плодом наукового проекту Інституту Історії при Українському Католицькому Університеті (УКУ).

У цьому контексті, Президент вищезгаданого Університету владика Борис Гудзяк, Архієпископ та Митрополит Філадельфійський УГКЦ, поділився своїми думками про підпільну Церкву в Україні, про її героїчних мучеників за віру, про легалізацію УГКЦ та урок підпільного досвіду для сучасної Вселенської Церкви в інтерв'ю з українською журналісткою Мар'яною Карапінкою, опублікованому 9 липня 2020 р. у щоденній ватиканській газеті «L'Osservatore Romano».

ПРИЧИНИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Спершу владика Борис розповів про трагічні реалії української землі в першій половині ХХ століття, згадавши, зокрема, про 15 мільйонів людей, які в період від 1914 до 1945 року загинули неприродною смертю, адже це був час двох великих воєн та Голодомору і переслідування всіх релігійних громад. «Вигнавши Гітлера із Східної Європи навесні 1945 р., Сталін прагнув консолідувати щойно окуповану територію та підпорядкувати її радянській владі. Терор, який вже систематично застосовувався протягом двох десятиліть для усунення будь-якого ворога, був застосований до Української Греко-Като-

лицької Церкви. Греко-католики мали глибоке коріння в суспільстві та широкі міжнародні зв'язки. Як коріння, так і єдність повинні бути розірвані, аби, в цей спосіб, можна було маніпулювати і керувати нещодавно завойованим народом», – зазначає український ієрарх, відповідаючи на запитання журналістки про причини початку переслідування Церкви в Україні.

ПОДАЛЬШІ ПОДІЇ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УГКЦ

За словами Президента УКУ, основна атака на УГКЦ розпочалась в 1945–1946 роках. 11 квітня 1945 року, ще до того, як війна в Європі була офіційно завершена, всі українські католицькі єпископи були заарешто-

вані, за винятком одного, якого ув'язнили пізніше. Рік пізніше, у березні 1946 р., радянська влада ліквідувала всі церковні структури, організувавши псевдосинод, на якому 216 священників, зібраних під погрозою смерті, проголосували за скасування унії з Римом та приєднання до Російської Православної Церкви, хоча Західна Україна та її Церква, з 950-річною історією християнства, ніколи до цього не були під Москвою, хіба лишень за винятком короткого періоду окупації під час першої світової війни.

Філадельфійський Архієпископ, який докладно вивчав історію підпільної Церкви в Україні, пригадав також і про арешти та депортацію у сибірські

табори духовенства, яке відмовлялось визнати ліквідацію УГКЦ, разом із їхніми сім'ями. Деякі єпископи, священники, монахи, монахині та миряни стали мучениками, а 25 із них святий Іван Павло II проголосив блаженними під час своїх апостольських відвідин України у 2001 році.

Церковна власність також була конфіскована. І лише зі смертю Сталіна у 1953 році деякі представники українського духовенства змогли повернутись із сибірських заслань і поступово відновлювати душпастирство серед своїх вірних, очевидно, у прихований спосіб. Як зазначив владика Борис, час переслідування дуже жорстоко відбився на кількості духовенства: від 3000 священників, які служили вірним УГКЦ перед початком підпілля, залишилось лише 300, середній вік яких був приблизно 70 років.

ВРАЖЕННЯ ВІД ЗУСТРІЧІ ІЗ ВІРНИМИ ПІДПІЛЬНОЇ ЦЕРКВИ

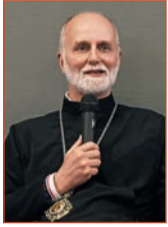
Одне із наступних запитань, яке журналістка поставила своєму співрозмовникові, стосувалося особистих вра-

жень від зустрічі з вірними підпільної Церкви. «Їхня рішучість у тому, щоб берегти Божий дар людської гідності та вірність у майже неможливих обставинах була для мене глибоко зворушливою та стимулюючою», – наголосив митрополит, пригадуючи про захоплюючий приклад священників та єпископів, які відзначались глибоко духовним життям і дуже щирими та безпосередніми стосунками із своїми вірними.

Радянський Союз був не лише політичним експериментом, але й антропологічним. Влада бажала утворити нову людину – homo sovieticus, яка була б цілковито підконтрольною. Однак, ісповідники віри та мученики дали свідчення нескореного духу та внутрішньої свободи. «Вони мали чітке розуміння правди та брехні, справедливого та несправедливого. Знак Пасхи нашого Господа завжди був перед їхніми очима. Ось чому вони жили обітницею воскресіння та Його перемоги над злом і смертю, не сумніваючись у цьому», – наголосив далі владика-митрополит.

Продовження на 5 стор. ▼

ПЕРЕСЛІДУВАНІ ЗА ПРАВДУ

За словами журналістки, сьогодні дехто вважає, що після виходу з підпілля і легалізації, УГКЦ стрімко взялась за відновлення церковних структур, але не зробила глибшого аналізу досвіду підпілля. «Ця рефлексія розпочалась, але вона ще не дозріла», – відразу підкреслив владика Борис, вказуючи на книгу «Пересліду-

вані за правду», що є однією із спроб такої рефлексії. Помилкою було вважати період підпілля чимось абсолютно ненормальним, а тому залишити його в минулому. Тому, можливо, відбудування Церкви керувалося досвідом життя Церкви 1930-х років і певною ностальгією за стандартами того періоду, що передували переслідуванням. Оскільки громада, яка вийшла з підпілля, була настільки нечисленною, великий вплив захоплених неофітів значною мірою замінив віру катакомб.

«Сьогодні, оглядаючись на світ підпілля, я переко-

наний, що він пропонує багато думок щодо життя Церкви в постмодерному світі, що продовжує маргіналізувати християнський досвід», – додав очільник Філадельфійської Митрополії УГКЦ, подаючи як приклад досвід сьогоденної пандемії, карантину та закриття церков, який можна було б пережити значно духовніше, якби ми у молитві роздумували про життя християн у тоталітарних системах.

ДОСВІД УГКЦ ЯК ВНЕСОК ДЛЯ ВСЕЛЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Останнє запитання стосу-

валось того, чого Вселенська Церква може навчитись на досвіді переслідування УГКЦ? На переконання владики Бориса Гудзяка, школа підпілля ХХ століття, яке звело кількісно велику Церкву до невеликої спільноти вірних, може навчити нас потреби зосереджувати увагу на головному. «Наприклад, Церква була позбавлена всіх культових споруд, шкіл та монастирів, вона не могла навіть мріяти про інфраструктуру, тому вся її енергія була спрямована на сприяння надійним стосункам та справжній єдності. Підпілля

було не стільки системою структур, скільки мережею духовних стосунків, іноді, анонімних, адже знати ім'я вашого колеги-семінариста в підпільній школі священної формации вважалося зайвим і потенційно небезпечним» – зазначив архієпископ Борис, наголошуючи на стосунках «від серця до серця», які були притаманними як духовенству, так і мирянам підпільної Церкви.

Підготував
о. д-р Теодосій Р. Грень,
ЧСВВ.
Подано
за: Новини Ватикану

ХГ

ТАВОР

По шістьох днях узав Ісус Петра, Якова та Йоана, його брата, повів їх окремо на високу гору і переобразився перед ними: обличчя його засяло, наче сонце, а одежа побіліла, наче світло. І ось з'явилися їм Мойсей та Ілля і з ним розмовляли. Озвався Петро й каже до Ісуса: «Господи, добре нам тут бути!». Він говорив іще, аж ось ясна хмара огорнула їх і з хмари стало чути голос: «Це – мій улюблений Син, що я його вповодобав: його слухайте». Почувши це, учні впали обличчям до землі й злякались вельми [Євангелія від Матея (17:1–6)].

Свята Земля вражає. Серед місць, які мені особливо запам'яталися з подорожі Ізраїлем, є Тавор – гора, на якій Преобразився Ісус Христос. Коли ми піднялися на цей пагорб, то відразу пригадалися слова апостола Петра: «Господи, добре нам тут бути!». Так, не дивлячись на вечірню годину, коли ми сюди потрапили, йти звідси не хотілося.

«Тавор – відокремлений від основного пасма гір пагорб заввишки 588 метрів у східній частині рівнини Ездрелон, що в нижній Галілеї, на відстані 9 кілометрів на південний схід від міста Назарет», – пише у своїй книжці «Паломництво до Святої Землі» о. Роман Тереховський. В перекладі назва пагорба означає випуклість у центрі, пуп. Він дійсно не шпичастий, а опуклий, самотньо височіє на рівнині, віддалено від інших пагорбів і гір.

Тавор неодноразово згадується у Старому Заповіті:

як прикордонна територія ізраїльських племен Завулону, Іссахара та Нафталі; у книзі Суддів як місце бойових звитяг народу і також як місце загибелі братів Гедеона. У книзі Єремія Тавор має символічне значення: могутність та велич єгипетського царя порівнюють з місцем, яке займає Тавор, що гордовито височіє поміж іншими пагорбами округи [Єр. 46:18].

Звичайно, маючи таке зручне розташування, гора не могла не відігравати оборонну роль. Тут були фортифікації і неодноразово відбувалися бої. Внаслідок останнього з них, під час повстання євреїв проти римської влади за правління імператора Адріана (117–138), укріплення пагорба були повністю зруйновані. До речі, його військово-стратегічне значення згодом оцінили також хрестоносці. А вже в кінці XVIII ст. тут здобув одну зі своїх

перемог Наполеон Бонапарт.

Тавор вважають місцем Преображення Господнього, хоча, як бачимо, в Євангелії назва гори не вказана. Тому існують припущення, що ця подія могла відбутися на іншій височині – на пагорбі Хермон, що північніше від Тавора. Отець Роман Тереховський розповідає про дивну подію, яка щороку відбувається в день Преображення: на Таворський пагорб сходять біла хмара, яка цілковито затягує його на довший проміжок часу, а сонячний диск породжує дивну гру світла. Цей нічим не пояснювальний феномен щорічно притягує до себе увагу сотень тисяч паломників.

Підйом на гору Тавор не такий вже й простий,

місцями це серпантин. Першим намагаємося відвідати православний монастир, але в цій годині (4-та по обіді) він вже зачинений для відвідувачів, про що нам грізно повідомляють на «язикі всеправославно-го общенія». Цей монастир (а нині тут жіноча обитель) побудований на початку ХХ ст. на основі старовинної візантійської церкви. Цей перший храм збудували ще у ранньовізантійський період (за легендою – імператриця Олена) і він був посвячений апостолам-свідкам Христового Преображення: Петру, Якову та Івану. За іншими даними, цей храм був на честь Ісуса Христа та пророків Іллі та Мойсея. У VIII ст. поруч будують монастир

з храмом. Згодом ці споруди зазнали руйнації. І як пише о. Тереховський, на цих руїнах щорічно Богослужіння здійснював православний єпископ.

Нове піднесення християнського життя на Таворі відбувається в часи перебування тут хрестоносців. Вони збудували тут нові укріплення, щоби захищати Віа Маріс – торговельний шлях, який з'єднував Єгипет і Дамаск та проходив біля Тавору. А на самому пагорбі, вище православної обители, лицарі збудували величний бенедиктинський монастир, храм якого став катедральним для місцевого латинського архієпископа. У XIII ст. це все зруйнували сарацини.

Продовження на 6 стор. ▼

ТАВОР

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Повертаємося до православного монастиря. Його появу пов'язують з іменем архимандрита Іринарха, молдованина за походженням. Він спочатку був монахом в лаврі святого Сави Освященного, потім переселився на гору Тавор і розпочав тут будівництво на руїнах візантійського храму,

фрагменти якого можна побачити й нині. У новому храмі є три престоли: на честь пророків Мойсея й Іллі та на честь св. Юрія Переможця і Димитрія Солунського. Тут також є чудотворна ікона Богородиці.

На початку ХХ ст. на місці бенедиктинського монастиря, зруйнованого сарацинами, було збудовано за проектом італійського архітектора Антоніо Барлуцці величну базиліку Преображення і монастир отців францискан. А ця прекрасна обитель приймає паломни-

ків до пізнього вечора. В разі потреби – тут є де і переночувати. Сюди ми і прибули та були вражені побаченим. При вході до обители паломників зустрічають «Ворота вітру». А на самій території монастиря велика кількість різних квітів і незвичайних дерев. А поміж них можна побачити залишки давніх споруд.

Входимо до величного храму. А тут зібралися віруючі з різних континентів. У храмі є чотири престоли, а тому вірні мають можливість в різних місцях пара-

лельно молитися. З двох сторін, ліворуч і праворуч від входу, у вежах, престоли Мойсея та Іллі. А попереду два престоли – нижній (крипта) і верхній.

У нижній частині можна бачити ще залишки візантійського храму і храму хрестоносців. А над верхнім престолом у головній апсиді знаходиться мозаїчне зображення Преображення. Воно зроблене золотистою мозаїкою, що символізує Преображення Ісуса Христа на цій горі. У день свята Преображен-

ня світло сонця якраз падає на золоту мозаїку, створюючи таким чином величну ілюмінацію.

Зрештою, найбільше враження справляє саме краєвид з гори. Перед очима відкривається простір на десятки кілометрів довкола. Цю красу неможливо передати словами, це просто треба бачити... Ще раз хочеться пригадати слова з Євангелії, сказані апостолом Петром: Господи, добре нам тут бути!

**Тарас Антошевський,
RISU**

ХТ

19 СЕРПНЯ ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

І після шести днів узяв Ісус Петра, і Якова, і Йоана, його брата, і повів їх самих на високу гору і переобразився перед ними (Мт. 17,1).

Треба сказати, що світло, яким засіяло тіло Ісуса, – це те саме, яким сіяло по воскресенню. Тільки по воскресенню та слава блаженного тіла була стала, а тепер переминаюча. Ісус змінюється, тіло його стає світле. Одіж його так світлобіла, як жоден білильник не може убилити на сім світі.

Це образ Божої благодаті, величної слави, тому є образом наслідку сповіді. Є образом того, що в душі діється по відпущенні гріхів у міру покаяння. Наче у наших очах Христос міняє вид. Ми ясніше пізнаємо, видимо Ісуса Христа. Його образ у нашій душі просвічується.

◀ Лілія Баб'як, «Апостол Петро»

Разом з образом Христа змінюється все те, що до Христа належить, що у нашому житті є з Ним зв'язане.

Ісус ішов на молитву на гору. Висока гора – це християнська звершеність. Туди запрошує нас усіх. Кожний має подібне запрошення до молитви і до звершености бодай в часті. Ісус переображується у хвили, в якій молиться. Це для нас має бути заохотою до правильного приймання терпіння, якого треба до боротьби з пристрастями і витривання в Божій благодаті. Ту заохоту дає надія вічного спасення, благодать Божа, якої образ є Преображення. Дає також молитва, – для того запрошення Ісуса відноситься також молитва, яка має бути середником до витривання в Божій благодаті, можна сказати – одиноким середником. Бо лиш через молитву можна поконувати пристрасті, й то не тільки ті спокуси, що про них сказано: «Сеї рід ісходить тільки постом і молитвою».

Характеристичний, повчаючий для нас примір святого Петра, який у якімсь піднесенні духа в екстазі був так захоплений, що висказав психологічно дуже цікавий висказ: «Господи, добре нам тут бути», – і так далі.

Дуже високо зайшов Петро, коли про себе забув. Бо Петрови мріється про життя спокійне, і тут хотів би вже вікувати, коли противно: гора Тавор, як і всі радості християнського життя, дані на те, щоби приготуватися на Голготу. Доперва по Голготі можна мріяти про відпочинок.

Петро наче того не зрозумів. Показав, що ще не чужа йому слабкість людської природи, головню та, про яку свідчать ті його слова. Тому та помилка святого Петра, яку допустив Ісус, нехай буде для нас також наукою, що хвиля радості духової, яку може Бог нам у сім житті післати, є на те, щоби скріпити й утривалити нашу постанову боротьби, упокорення, праці й покути, хоч би не знати як високі приходили нам гадки у розважанні й хоч би душа вносилася на крилах гадки до третього неба, як колись святий апостол Павло. Пам'ятаймо, що життя духове полягає на витривалості без кінця, до смерті, при порозі стояти і за митарем повторяти: «Боже, милостив будь мені грішному» (Лк. 18,13).

**Із праці
Митрополита Андрея
«Духовні вправи
для духовенства»,
1939 р., січня 19–29, Львів**

ЛІТУРГІЯ ТА ЇЇ ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ

(Реферат, ч. 4)

Микола Молчан, «Тасмна вечеря», фрагмент

СЛУЖІННЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО І ВАСИЛЯ ВЕЛИКОГО

ПРОСФОРИ

Для здійснення чину Проскомидії необхідно мати проскури (просфори), священний посуд й інші необхідні предмети. Зупинимось насамперед на характеристиці проскур. Проскурою називають хліб, випечений за особливим рецептом. На перших порах це був хлібний кружечок з зображенням хреста. На проскурі є напис НИКА. Хліб (проскура) повинен бути квасним, чистим і пшеничним.

Сам Господь Ісус Христос для звершення Таїнства св. причастя взяв квасний, а не прісний хліб. Проскура повинна бути круглою і складатися з двох частин за образом двох природ Ісуса Христа – Божественної і людської; на верхній частині є печатка із зображенням хреста і по кутах – початкові літери імені Христа Спасителя: ІС ХР та грецьке слово: НИ-КА; тобто Ісус Христос – Переможець.

Вино для таїнства має бути виноградним, червоним, бо червоний колір нагадує колір крові. Вино змішується з водою на згадку того, що з проколотого ребра Спасителя на хресті витекли кров і вода. Для проскомидії використовується п'ять проскур на спомин про чудесне нагодування Христом п'ятьма хлібами п'яти тисяч чоловік, обставина, яка дала Ісусу Христу привід навчати людей про духовне насичення і про нетлінну духовну їжу, яку дає Таїнство св. причастя (Див.: Ін. 6, 22–58).

Але власне для причастя використовується одна проскура (агнець), за словом апостола: «Один хліб, і нас багато – одне тіло; бо всі причащаємось від одно-

го хліба» (Див.: 1 Кор. 10, 17), а тому за своїм розміром ця проскура має відповідати кількості причасників.

ПРОВЕДЕННЯ ПРОСКОМИДІЇ

Приготувавшись, за церковним уставом, до звершення літургії, священник і диякон читають перед зачиненими Царськими вратами так звані «вхідні» молитви й у вівтарі облачаються у священні ризи.

Потім, підійшовши до жертovníка, священник благословляє початок проскомидії, бере першу (агнецеву) проскуру і копієм робить на ній тричі зображення хреста, промовляючи: «На спомин Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа». Це означає: проскомидія проводиться згідно із заповіддю Ісуса Христа.

З цієї проскури священник копієм вирізає середину, у формі куба, промовляючи слова прор. Ісаї: «Як агняця на заколєння ведено Його. І як агнець непорочний перед тим, що стриже його, – мовчить, так і Він не відкриває уст своїх. У смиренні Його суд над ним відбувся; але про рід Його хто оповість? Бо візьметься від землі життя Його» (Іс. 53, 7–8). Ця кубічна частина проскури називається агнцем (Див.: Ін. 1, 29) і покладається на дискос.

Потім священник хрестоподібно надрізує з нижнього боку агняця, промовляючи слова: «Приноситься в жертву Агнець Божий, що бере гріх світу ради життя сві-

ту і спасіння», і пробиває правий бік Агняця копієм, промовляючи слова євангеліста: «Один із воїнів списом проколов Йому ребра, і зараз витекла кров і вода. І той, що бачив, засвідчив, і свідчення його правдиве» (Ін. 19, 34). З цими ж словами у чашу (потир) вливається вино, змішане з водою. З другої проскури, «богородичної», священник виймає одну частку на честь Божої Матері і покладає її з правого боку від агняця, на дискос.

З третьої проскури, що називається «дев'ятичинною», виймається дев'ять часток на честь святих: Іоана Хрестителя, пророків, апостолів, святих, мучеників, преподобних, безсрібників, богоотців Іоакима та Анни і того святих, в чю пам'ять звершується літургія; ці частки кладуться ліворуч від Агняця на дискосі; з четвертої проскури виймаються частки за живих і кладуться нижче Агняця на дискосі; з п'ятої – за померлих, і кладуться нижче вийнятих за живих.

Насамкінець виймаються частини з проскур, поданих віруючими; одночасно читаються «поминання» за здоров'я і спасіння живих і за спокій спочилих рабів Божих; частки з цих проскур кладуться разом з частками, вийнятими з четвертої і п'ятої проскур.

У кінці проскомидії священник благословляє кадило з фіміамом і, покадивши звіздицю, ставить її на дискос над Агнцем і частинками, щоб зберегти їх у належному порядку, покриває дискос і потир двома невеликими покрівцями і поверх них – ще одним, трохи більшим за розмірами, воздухом, кадить перед дарами і молить Господа благословити запропоновані дари, пом'янути тих, хто приніс ці дари, і тих, за кого вони принесені, самого ж його зробити достойним для священнодіяння Божественних таїн.

Священні предмети, що використовуються на проскомидії, і дії, що здійснюються, мають символічне значення: дискос знаменує і вифлеємську печеру, і Голгофу; звіздиця – вифлеємську зірку і хрест; покрівці – пелени різдвяні, плащаницю, яка була у гробі Спасителя; потир – ту чашу, в якій священнодіяв Ісус Христос; приготування Агняця – суд, страждання і смерть Ісуса Христа, а проколювання його копієм – проколювання, вчинене одним з воїнів на тілі Спасителя. З'єднання всіх часток у певному порядку на дискосі

означає всю Церкву Божу, членами якої є: Божа Матір, ангели, всі святі угодники Божі, усі віруючі християни – живі і померлі, а Главою є Сам Господь наш Спаситель. Кадіння знаменує осінєння Св. Духа, благодать Якого передається у Таїнстві св. причастя.

Проскомидія проводиться священником на жертovníку при зачиненому вівтарі упівголоса. Завершується вона, коли на криласі читаються 3-й і 6-й (а іноді і 9-й) часи із Часослова.

У потир до вина додається вода. Її кількість має бути такою, щоб не змінити смак самого вина. Приготувавши агняця, священник виймає частки й з інших священнодійсних проскур, а також з проскур, що принесли до церкви миряни. Все це він розташовує на дискосі навколо агняця, накриває все це звіздицею.

Потім накриває все це пеленами. Дискос і потир накриває пеленою, що зветься повітрям, приносячи прошення, щоб Господь укрити всіх вірних своїм покровом. Щоб він відігнав від усіх всіх їхніх ворогів. Щоб зробив життя наше мирним.

Далі священник бере кадило й сам кадить, після чого разом з дияконом чинить поклоніння святим дарам. Далі читається молитва предложення, щоб Господь благословив всі ці приношення.

Та частина проскури, що не увійшла до святих дарів, називають антидором (у перекладі з гр. замість дарів). Її ріжуть на частини, а потім наприкінці обідньої Служби Божої роздають тим, хто не причащався. (далі буде)

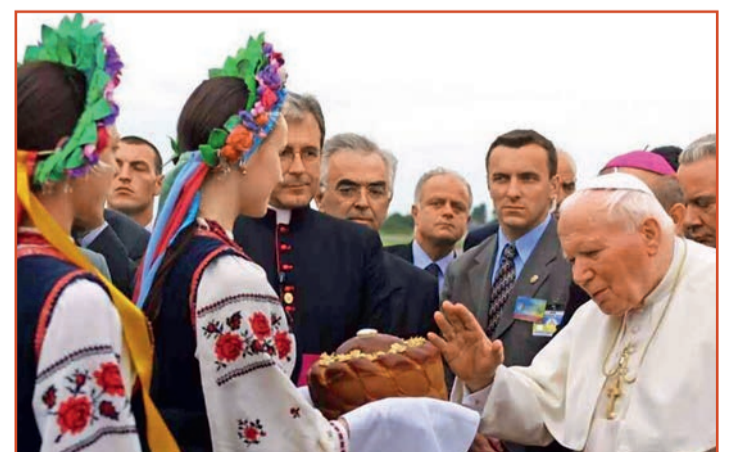
Подано за: osvita.ua

ІВАН ПАВЛО II

Він прийшов, щоб своїм життям прославити Бога і навчити людину. Народжений у Вадовіцах у 1920 році, Кароль Войтила став 264-м Папою Римським, який увійшов в історію Церкви як Папа Великий.

Його прихід, як папи-слов'янина був неочікуваним. У 1947 році під час особистої зустрічі о. Піо сказав Каролу Войтилі, що він стане Папою Римським, а також про те, що він бачить кров на його понтифікаті.

16 жовтня 1978 року Кароль Войтила вперше вразив світ, ставши першим папою-слов'янином, чим порушив традицію пап італійського походження, які довгий час очолювали Ватиканську столицю. Він обрав собі ім'я свого попередника, змінивши лише порядковий номер – Іван Павло II. Продовження на 8 стор. ▼

ІВАН ПАВЛО ІІ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

На цьому не перестав вражати світ. Після першого папського богослужіння Іван Павло II, порушивши правила протоколу, підійшов до людей, благословив вірних і пригорнув до себе дітей. Під час першої промови він звернувся «Дорогі брати і сестри!». Цим зверненням він визнав рівність жінок у Католицькій Церкві, що його попередники певним чином ігнорували.

Папа часто виходив до народу, після зустрічі з яким повертався до апартаментів Ватикану з обірваними гудзиками й обтріпаною сутанною, бо йшов до народу з відкритими обіймами, серцем і душею. Його серце було таким великим, що змогло полюбити весь світ, а безмежна любов вела туди, де він був найбільше потрібен. Так він став першим папою, який відвідав в'язницю і побував у лепрозорії, де обняв хворих на проказу, як братів.

Його життя було скромним, але подиву гідним. З Кракова у Ватикан з папою поїхали лише книги і черевики. Він ніколи не мав банківського рахунку, ні разу не виписав чека і ніколи не мав власних заощажень. Та й навіщо це йому було, адже він мав свою паству, яка була для нього найдорожчим скарбом у житті, за яку щодня ревно молився Богові.

ВПЕРШЕ

Іван Павло II – папа, з яким асоціюється слово «вперше». Одним із найважливіших його досягнень було те, що він вперше в історії попросив вибачення за помилки своїх попередників і всієї Католицької Церкви: за індульгенції; у євреїв, мусульман, православних за те, що католицькі лідери не змогли зупинити їхнього переслідування з католицького боку. У 1986 році як понтифік відвідав синагогу, що значно пом'якшило відносини між католиками та юдеями. В 2001 році Папа Римський вперше зайшов до мечеті під час візиту в Сирію. Іван Павло II став першим папою-спортсменом, першим папою, що ввійде в історію кіно, першим папою, який побував на рок-концерті (у 1997 в Бельгії).

У 1981 році здійсни-

Папа Римський Іван Павло II і тодішній президент України Леонід Кучма разом із дітьми, які зустріли главу РКЦ на летовищі. Київ, 23 червня 2001 р.

лося передбачення о. Піо щодо крові на понтифікаті: турок Алі Агджа здійснив замах на Святішого. Після операції Іван Павло II заявив, що прощає своєму кривднику і молиться за нього.

Іван Павло II відіграв не останню роль у поваленні СРСР. Першим кроком на шляху до цього став його візит на батьківщину, що спричинив підняття руху «Солідарність». Тоді Польща відчула підтримку Ватикану, а СРСР виразно побачив у ньому загрозу. Іван Павло II відкидав насильство, його основною зброєю було слово і любов, безмежна любов до всіх і кожного.

Зустріч Івана Павла II та М. Горбачова (двох знакових постатей, в жилах яких тече українська кров) спричинила до падіння найбільшої «Бастилії» всіх часів і народів – комуністичної імперії.

УКРАЇНСЬКА КРОВ

Чи справді в жилах Понтифіка текла українська кров? – це одне із питань, яке найбільше цікавило українців. В одному з інтерв'ю журналісти запитали Івана Павла II про це. Папа відповів: «Якщо кажете, що є, ну то є». Українці не мають права вимагати підтвердження того, що Папа мав українські корені, але вони повинні пишатися тим, що він любив їх і молився за них. Папа Римський знав українську історію, літературу, традиції, мову,

що продемонстрував це під час свого візиту до України в червні 2001 року. Знання української мови показав і на зустрічі з українською делегацією у Ватикані ще в 1991 році. Очевидці констатують той факт, що Папа заговорив до них українською, але ніби з лемківським діалектом.

Папа Іван Павло II перед кожним візитом вивчав історію, культуру, традиції, літературу, мову тієї країни, куди здійснював своє паломництво. Він ніс Бога до людей їхньою мовою, щоб показати особливу цінність кожного народу в Царстві Божому.

МАНДРІВНИК

Папа Римський Іван Павло II ввійшов в історію як папа, який подорожував. За життя він зробив 104 поїздки у різні країни світу. А що привозив Папа з собою? Крім Бога, якого завжди доносив людям, крім свого батьківського повчального слова, крім щирої молитви і любові, Папа привозив із собою дощ. У 1995 році відвідав Папуа-Нову Гвінею, яка три місяці потерпала від засухи. У день приїзду Святішого Отця випав дощ. Місцеві жителі охрестили його «людиною, яка приносить дощ».

Цей титул Папа підтвердив того ж року, коли поїхав у Бельгію, де під час богослужіння випала сильна злива. Чи згадаймо зустріч з молоддю на Сихові під час

офіційного візиту в Україну в 2001 році – дощ перестав падати на кілька хвилин, і то лише після того, як Папа заспівав польською пісеньку «Не лий дощик». Тому Ватикан завжди попереджав і закликав вірних, щоб вони брали дощовики на зустрічі з Папою – «людиною дощу».

Іван Павло II мав прямий зв'язок з літературою – писав п'єси, драми і вірші. Через 10 років після того, як він став Папою Римським, у Голлівуді був знятий фільм за його п'єсою. Святіший був улюбленцем журналістів і фотографів. Часто давав прес-конференції, виступав на радіо і телебаченні, користувався інтернетом. Папа звернувся до вірних через інтернет і побував віртуально в іншій країні (у 2002-му відправив Службу, яка транслювалася у Москві, тому його можна вважати першим папою, який побував у Росії). Він відвідав також низку православних країн, серед яких Болгарія та Грузія.

Папа переймався усіма проблемами, які турбували людство. Він говорив і писав про проблеми, що торкалися подружжя, родини, торгівлі дітьми, абортів, духовенства, міжконфесійних проблем. Цікавився і переймався сектами, рабовласництвом, розпустою. Для нього кожна людина була образом Божим, творінням Божим, овечкою, за яку він відповідав перед Богом.

Іван Павло II відкрив для нас Ватикан і Ватикану відкрив нас. Він був «понтифіком, якому довіра людей надає унікальну владу – владу, яка завжди охороняє, але ніколи не осуджує, яка завжди апелює до сумління». [Андре Форсар, «Світ Івана Павла II»]. Під час однієї зустрічі понтифік сказав: «Вони стараються подобатися світу, я ж стараюся подобатися Богові». Він сам охарактеризував свою діяльність на землі. Це те, що відрізняло його від усіх діячів світу і давало приклад простому перехожому цієї планети. Його секрет у тому, що він був людиною, яка безмежно полюбила Бога, а, через любов до Всевишнього, полюбила і Його творіння. Йому вдавалося знаходити слова, які доходили до глибини людського серця, і від цього світ наповнювався миром.

ОСТАННЯ МАНДРІВКА

2 квітня 2005 року Іван Павло II здійснив свою останню 105-ту подорож – мандрівку на небо. «Світ осиротів» – заголовок в одній із газет, чи швидше вирок для світу? «Такого папи більше не буде!» – заговорив світ в один голос. Недаремно Іван Павло II отримав прізвище Папа Великий. Він все життя творив великі діла й об'єднував людей, світ і навіть після смерті вдалося це зробити. Адже з 2 по 8 квітня 2005 року світ жив за принципом «Усі дороги ведуть до Риму». Його похорон став найбільшим похороном в історії папства і XXI століття. І тут він був доступним для людей, які прийшли з ним попрощатися, а їх налічували мільйони. До католицької столиці з'їхалося близько двохсот офіційних осіб, і близько п'яти мільярдів людей спостерігало за похороном улюбленого папи за допомогою засобів масової інформації.

Світ не залишився без пастиря. Іван Павло II і надалі буде з'являтися там, де люди його потребуватимуть, бо його любов до свого стада була настільки великою, що завжди охоронятиме свою паству з неба.

**Наталія Лех, Золочів,
Львівська обл.**

**Подано за:
«Місіонар»**